

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžso/72/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012200743
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1012200743.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci žalobcu: C. V. E. L., nar. XX.XX.XXXX, s adresou XXX XX Y. č. XX, občan Slovenskej republiky, zast.: Prosman a partneri advokátska kancelária, s.r.o., advokátska spoločnosť so sídlom Dolné Bašty č. 2, 917 01 Trnava, IČO: 36 865 281, proti žalovanému: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, so sídlom Štefanovičova č. 5, 817 82 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21.05.2014 č. k. 2S 148/2012-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21.05.2014 č. k. 2S 148/2012-33 **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. MF/009102/2012-23 zo dňa 27.01.2012 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie“ - vid' administratívny spis) vydaným podľa § 84 ods. ods. 4 písm. a) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku „zák. č. 328/2002 Z. z.“) a § 59 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku „Správny poriadok“) žalovaný rozhodnutie Colného riaditeľstva Slovenskej republiky, oddelenie sociálneho zabezpečenia č.: 35892/2011-1462 z 25.11.2011 (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie“, resp. „prvostupňový orgán“) potvrdil a podané odvolanie zamietol.

2. Prvostupňovým rozhodnutím nebol na základe aplikácie ustanovení § 81 ods. 3 písm. a), § 103 ods. 2, § 40 ods. 1 a § 44 zák. č. 328/2002 Z. z. žalobcovi priznaný invalidný výsluhový dôchodok.

Prvostupňové rozhodnutie bolo odôvodnené tým, že v zmysle vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že základnou podmienkou vzniku nároku na invalidný výsluhový dôchodok je zdravotný stav, v ktorého dôsledku colník nie je spôsobilý na výkon štátnej služby colníka v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania.

3. Ďalej prvostupňový orgán konštatoval, že podľa Rozhodnutia služobného posudkového lekára Colného riaditeľstva Slovenskej republiky zn. 27520/2011-1462 z 08.09.2011 (ďalej na účely rozsudku len „rozhodnutie o zdravotnom stave“) bolo ustanovené, že žalobca je spôsobilý na výkon štátnej služby colníka s obmedzením (t. j. zdravotná klasifikácia „C“).

4. Žalovaný vychádzajúc z rozhodnutia o zdravotnom stave dospel k záveru, že prvostupňový orgán dostatočne zistil skutkový stav veci a zohľadnil skutočnosti rozhodujúce pre vydanie rozhodnutia vo veci nepriznania invalidného výsluhového dôchodku.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

5. Proti tomuto rozhodnutiu žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal na Krajský súd v Bratislave žalobu zo dňa 11.04.2012.

6. Žalobca najmä namietal, že v napadnutom rozhodnutí sa žalovaný nevysporiadal s jeho námietkou, že colné riaditeľstvo malo pred vydaním rozhodnutia zo dňa 25.11.2011 k dispozícii podklady - lekársku správu a posudok ošetrojúcej lekárky, ktoré boli v rozpore so závermi rozhodnutia o zdravotnom stave.

7. Žalobca tiež zdôraznil, že jeho zdravotný stav nebolo možné po pracovnom úraze považovať za zodpovedajúci určeniu „spôsobilý na výkon štátnej služby colníka s obmedzením“. Toto má vyplývať z lekárskej správy zo dňa 15.11.2011 a z lekárskeho posudku zo dňa 15.11.2011, ktoré mal žalovaný v konaní k dispozícii.

Navyše v čase vydania rozhodnutia o spôsobilosti na výkon štátnej služby colníka (08.09.2011) nebola ešte ukončená liečba žalobcu, tento mal nariadenú rehabilitáciu a mal nastúpiť kúpeľnú liečbu. Neboli známe všetky skutočnosti o jeho zdravotnom stave ani prognóza. Keďže v danom čase bol v služobnom pomere v štátnej službe colníka, nepodal proti rozhodnutiu (08.09.2011) opravný prostriedok. Následne po absolvovaní rehabilitácií a kúpeľnej liečby a po získaní ďalších informácií o jeho zdravotnom stave a nedobrej prognóze podal žiadosť o výsluhový invalidný dôchodok.

8. V čase vydania prvostupňového rozhodnutia mal prvostupňový orgán k dispozícii rozhodnutie o zdravotnom stave a súčasne mal k dispozícii aj ďalšie neskôr vydané podklady súvisiace s ukončením liečby, ktoré záveru rozhodnutia o spôsobilosti na výkon štátnej služby colníka podstatne modifikovali. Správny orgán tieto skutočnosti mal zohľadniť a skutkovo a právne situáciu upraviť, a to aj vyhotovením nového posudku, aj vydaním nového rozhodnutia o spôsobilosti na výkon štátnej služby colníka.

Podľa žalobcu je neprípustné, aby sa správny orgán po vznesení takejto námietky priamo v odvolaní proti rozhodnutiu vydanom v prvom stupni k tejto nevyjadril a ignoroval skutkovo a právne významné podklady dôležité pre rozhodnutie vo veci.

9. Žalovaný sa vyjadril k žalobe podaním doručeným súdu dňa 14.11.2012.

B)

10. Krajský súd v Bratislave ako súd prvého stupňa na verejnom pojednávaní preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe (§ 249 ods. 2 O.s.p.) ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

Preto napadnuté rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

11. S poukazom na ustanovenia § 244 ods. 1, relevantné ustanovenia zák. č. 328/2002 Z. z. a obsah administratívneho spisu krajský súd konštatoval, že základnou otázkou je a spor o výklad ustanovenia § 40 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z.

Podľa názoru súdu dikcia ustanovenia § 40 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. vznik invalidity po skončení služobného pomeru nevyklučuje, nakoľko logicky môže invalidita nastať neskôr ako sa skončí služobný pomer. Právne významným je iba posúdenie, či invalidita vznikla v príčinnej súvislosti so služobným úrazom alebo chorobou z povolania. Tento právny záver podľa krajského súdu podporuje i dikcia ustanovenia § 40 ods. 2 zák. č. 328/2002 Z. z., ktorý ohraničuje (zhora) dobu trvania nároku na invalidný výsluhový dôchodok do dňa predchádzajúceho dňu opätovného prijatia do služobného pomeru alebo do dňa predchádzajúceho dňu priznania výsluhového dôchodku.

12. Preto krajský súd konštatoval, že preskúmané rozhodnutie žalovaného, ako aj prvostupňového správneho orgánu bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, a preto ich zrušil a vec vrátil prvostupňovému správnenému orgánu na ďalšie konanie.

III.

Odvolanie žalovaného/stanoviská

A)

13. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 09.07.2014 (č. l. 34) proti rozsudku prvostupňového súdu žalovaný uviedol ako odvolací dôvod ustanovenie § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., t. j. že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

14. Odvolací súd nasledovne v krátkosti rekapituluje odvolacie argumenty žalovaného:

- nakoľko žalobca požiadal v 09/2011 o uvoľnenie zo služobného pomeru colníka, tak od 01.10.2011 bol civilistom,
- žalobca ukončil služobný pomer colníka so zdravotnou kvalifikáciou „C - spôsobilý na výkon štátnej služby colníka s obmedzením“, nakoľko sa voči tejto kvalifikácii neodvolal,
- ani zo základných resp. všeobecných ustanovení zák. č. 400/1998 Z.z., resp. zák. č. 328/2002 Z. z. nevyplýva, že by sa vzťahovali civilisti,
- iba v prípade ak by žalobca pred ukončením služobného pomeru colníka predložil lekárske posudky o nespôsobilosti na výkon štátnej služby colníka, mohol služobný posudkový lekár vykonať nové prieskumné konanie,
- hoci sa žalovaný stotožňuje so záverom krajského súdu, že invalidita môže nastať neskôr, ako sa skončí služobný pomer, avšak krajský súd pri ďalšom výklade ustanovení zák. č. 400/1998 Z. z. a zák. č. 328/2002 Z. z. nebral do úvahy skutočnosť, že oba zákony upravujú práva a povinnosti policajtov (colníkov) a profesionálnych vojakov.

15. Záverom žalovaný navrhol zmeniť napadnutý rozsudok krajského súdu tak, že sa žaloba zamietla.

B)

16. Z vyjadrenia žalobcu (č. l. 38) z 03.09.2014 vyplýva, že v spise žalovaného sa mala už pred vydaním napadnutého rozhodnutia nachádzať lekárska správa - nález ako aj lekársky posudok o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia, obaja z 15.11.2011. Z obidvoch dokladov malo pre žalovaného vyplývať, že žalobcov zdravotný stav nebolo možné považovať za zodpovedajúci „spôsobilý na výkon štátnej služby colníka s obmedzením“.

Až v čase ukončenia liečby mal žalovaný k dispozícii všetky lekárske podklady, ktoré podstatne modifikovali záver o zdravotnej spôsobilosti žalobcu na výkon štátnej služby colníka.

17. Tvrdenie žalovaného o nemožnosti vyhotoviť nový znalecký posudok, nakoľko žalobca ako civilista v čase ukončenia liečby už nebol v služobnom pomere, je podľa žalobcu absolútne nesprávne.

Žalobca zdôraznil, že už ustanovenie § 40 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. svojim rozsahom postihuje aj obdobie po skončení služobného pomeru, t. j. po zániku postavenia colníka. Uvedená právna norma

potom oprávňuje služobného posudkového lekára vykonať posúdenie zdravotného stavu aj civilistu. Podľa § 85 ods. 1 písm. g) zák. č. 328/2002 Z. z. lekárskou posudkovou činnosťou u policajtov je posúdenie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu policajta počas trvania služobného pomeru a posúdenie, v akej miere je znížená jeho schopnosť vykonávať primerané civilné zamestnanie po skončení služobného pomeru zo zdravotných dôvodov.

18. Z uvedených dôvodov žalobca žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť v celosti ako vecne správny.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny a vydaný v súlade so zákonom, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

20. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (žalobkyne), t. j. zodpovednosti za obranu svojich práv (*vigilantibus leges sunt scriptae*), vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený do tejto procesnej slobody, t. j. dispozitívne rozhodnutie účastníka konania z úradnej povinnosti meniť alebo ho presvedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

21. Rovnako Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je prieskum vecnej správnosti výroku rozsudku krajského súdu (§ 219 ods. 1 v spojení s § 205 O.s.p.) o zrušení napadnutého rozhodnutia, preto Najvyšší súd ako súd odvolací primárne v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu i súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutie, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými zrušujúcimi námietkami žalobcu (§ 250j ods. 2 O.s.p.) ako aj so stanoviskami zvyšných účastníkov, a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia.

Ďalej zdôrazňuje, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 84/2007, sp. zn. 6 Sžo 98/2008, sp. zn. 1 Sžo 33/2008, sp. zn. 2 Sžo 5/2009 či sp. zn. 8 Sžo 547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Preto odvolaciemu súdu neprislúcha ani takto vymedzený rámec prieskumu rozšíriť aj na iné rozhodnutia, hoci s prv menovaným sú tesne zviazané nielen dôsledkami ale aj účastníkmi.

22. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca domáha preskúmania napadnutého rozhodnutia, je právna otázka výkladu najmä ustanovenia § 40 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z.

Z.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

23. Žalovaný svoje odvolanie oprel o viacero námietok. Za účelom riadneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia sa musí Najvyšší súd primárne vysporiadať s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci, lebo toto predeterminuje správny výber právnej normy pri riešení sporu súdom.

Až po prípadnom vyslovení ich nedôvodnosti súdom vzniká právo žalobcovi na prieskum zákonnosti samotného rozhodnutia (meritórne námietky). Naopak, ak Najvyšší súd dôjde k záveru, že už prvé procesné, resp. iné pochybenia žalovaného krajský súd nedostatočne pri kontrole zákonnosti vyhodnotil a ich intenzita naplní zrušovacie dôvody uvedené zákonodarcom v ustanovení § 250j ods. 2 O.s.p., potom preverovanie oprávnenosti ďalších námietok je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [najmä rozsudok Ruiz Torija v. Španielsko, resp. neskôr Garcia Ruiz v. Španielsko (vo veci č. 30544/96 z 20.01.1999)] nehospodárne. Obdobný postup je možné analogicky použiť aj vo vzťahu k argumentácii žalovaného.

24. Z citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva jasný právny názor, že správny súd nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového), ale aj odvolacieho (ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia), by malo postačovať na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

25. V súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd vopred avizuje, že po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných, resp. doplňujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody) najmä vo vzťahu k hore vymedzenej právnej otázke.

26. Najvyšší súd z napadnutého rozsudku zistil, že krajský súd sa v svojom odôvodnení zaoberal interpretáciou ustanovenia § 30 písm. e), § 40 ods. 1, § 44 a § 103 ods. 2 zák. č. 328/2002 Z. z. Jadrom zrušujúceho rozsudku krajského súdu je nepochybne nesprávne právne posúdenie veci (viď bod č. 10), čo krajský súd výslovne vyjadril uvedením § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. vo výrokovej časti rozsudku.

Následne v odôvodnení krajský súd vytkol žalovanému, že vychádzajúc z chybnej premisy, že žalobca po ukončení služobného pomeru stratil nárok na priznanie invalidného výsluhového dôchodku, pokiaľ „neodchádzal do civilu“ práve z dôvodu nespôsobilosti ďalej vykonávať štátnu službu pre služobný úraz alebo chorobu z povolania, tak nepovažoval za potrebné zobrať do úvahy žalobcom predložené listinné dôkazy (najmä lekársku správu a posudok ošetrojúcej lekárky).

27. Nakoľko právnym základom zrušujúceho rozsudku krajského súdu je titul obsiahnutý v ust. § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. je nutné oprávnenosť tohto použitia tohto titulu, vzhľadom na protikladnú argumentáciu účastníkov, preveriť.

28. Predovšetkým z ustanovenia § 103 ods. 2 zák. č. 328/2002 Z. z. vyplýva moment, od ktorého

vzniká nárok na dávku nemocenského, úrazového a výsluhového zabezpečenia. Citované ustanovenie vôbec neviaže nárok na dávku na status policajta, ako tvrdí žalovaný. Aj v iných ustanoveniach sa prejavuje vôľa zákonodarcu (systematický výklad) na vznik nároku na rôzne dávky sociálneho zabezpečenia až po skončení služobného pomeru policajta (v prejednávanej veci colník), t. j. v čase, ak sa adresát dávky nachádza v pozícii „civilistu“, napríklad

- § 33 zák. č. 328/2002 Z.z. zakladá nárok po skončení služobného pomeru na odchodné,

- § 37 zák. č. 328/2002 Z.z. zakladá nárok po skončení služobného pomeru na úmrtné pozostalému manželovi alebo

- § 38 zák. č. 328/2002 Z.z. zakladá nárok po skončení služobného pomeru na výsluhový dôchodok.

Preto argumentácia žalovaného, že zák. č. 328/2002 Z. z. vo všeobecnosti pripúšťa vznik dávky iba v čase, ak osoba vykonáva funkciu colníka, nie je správna.

Podľa § 103 ods. 2 zák. č. 328/2002 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávanú vec nárok na dávku nemocenského zabezpečenia, úrazového zabezpečenia a výsluhového zabezpečenia vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom.

29. Ďalej vo vzťahu s procesom riadnej aplikácie práva a námietkou žalobcu Najvyšší súd zdôrazňuje, že ustanovenie § 40 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. spája priamo vznik invalidity so skončením služobného pomeru formuláciou „, má odo dňa vzniku invalidity, najskôr však odo dňa skončenia služobného pomeru, nárok na invalidný výsluhový dôchodok.“

V súvislosti s uvedeným nie je možné opomenúť ustanovenie § 21 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z., ktoré sa týka vymedzenia náhrady za stratu na služobnom plate policajta (colníka) pri uznaní invalidity, ktorá sa tu spája so skončením služobného pomeru. Samotné vymedzenie pojmu invalidita je zakotvené v ustanovení § 44 zák. č. 328/2002 Z. z.

Podľa § 44 zák. č. 328/2002 Z. z. na vznik a trvanie nároku na invalidný výsluhový dôchodok sa za invaliditu považuje zdravotný stav, v ktorého dôsledku policajt, profesionálny vojak alebo vojak prípravnej služby v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania nie je spôsobilý vykonávať službu v ozbrojených bezpečnostných zboroch, ozbrojených zboroch, Hasičskom a záchrannom zbore, Horskej záchrannej službe, Slovenskej informačnej službe, Národnom bezpečnostnom úrade alebo v ozbrojených silách a jeho schopnosť vykonávať primerané civilné zamestnanie je v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania znížená najmenej o 20%.

30. Najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti neustále poukazuje na nutnosť dodržiavať zásadu právnej istoty (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky), t. j. že v obdobných veciach je možné sa od predchádzajúceho rozhodnutia Najvyššieho súdu meritórne odchyliť iba, ak sa podstatne zmenili skutkové okolnosti a právny základ pre vyhlásenie súdneho rozhodnutia. Preto s princípom právnej istoty je tesne spojená kontinuita právnych názorov súdov na riešenie obdobných vecí.

Z uvedeného dôvodu sa Najvyšší súd aj v tejto veci stotožňuje s právnym názorom vysloveným konajúcim senátom v obdobnej veci, a to prostredníctvom rozsudku Najvyššieho súdu zo dňa 31. mája 2016 sp. zn. 1Sžo/80/2014, podľa ktorého (konajúci senát cituje v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 7 O.s.p. v rozsahu relevantnom pre odôvodnenie svojich nižšie vyslovených záverov, v podrobnostiach je text rozsudku zverejnený na internetovej stránke Najvyššieho súdu):

„25. V uvedenej súvislosti a s prihliadnutím na ideu spravodlivosti a na ústavnú judikatúru citovanú vyššie (viď body č. 10, 11 ako aj 14) však Najvyšší súd musí zdôrazniť, že veľmi starostlivo a obozretne zvažuje v svojej rozhodovacej praxi uplatnenie nižšie uvedenej argumentácie Ústavného súdu (m.m. sp. zn. III. ÚS 274/07 z 11.10.2007) týkajúcej sa možnosti súdnym výkladom odstrániť nedostatky legislatívnej činnosti, t. j. že „orgány aplikujúce správne právo a spomedzi nich osobitne sudcovia pri rozhodovaní v správnom súdnictve, sú oprávnení nedostatky zákonnej právnej úpravy svojím výkladom odstraňovať. Takéto odstraňovanie však nemožno považovať za legislatívnu činnosť, ktorá by narušala ústavný princíp trojdelenia štátnej moci. Sudca pri interpretácii normy správneho práva nesmie tvoriť, ale môže odhaľovať a formulovať vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami vychádzajúc z účelu a zmyslu právnej úpravy. Jedinou požiadavkou, ktorá je pritom na sudcu kladená, je ústavná konformita výkladu (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky).“

26. Je nepochybné, a v tomto sa Najvyšší súd stotožňuje aj s odvolacou argumentáciou žalobkyne, že právne normy odvetvia sociálneho práva sa vyznačujú kogentným charakterom, ktorý vo všeobecnosti

neumožňuje ich aplikačnú tvrdosť v individuálnom prípade zmierniť, a preto idea aplikačnej spravodlivosti hmotného sociálneho práva tak, ako ju prezentuje krajský súd, nemá v prejednávanej veci opodstatnenie, pokiaľ spoločnosť spravodlivosť chápe ako určitú vlastnosť spoločenského poriadku, ktorá, hoci silne preniká do práva, tak ho dominantne neovláda, ale pôsobí na neho spolu s ideou zákonnosti.

Navyše idea aplikačnej spravodlivosti prezentovaná krajským súdom nepochybne vedie nie k extenzívnemu ale k extrémnemu poňatiu výkladu práva bez prihliadnutí na teóriu formálnej a etickej, resp. distributívnej a redistributívnej (procedurálnej) formy spravodlivosti (viď právne teoretické závery obsiahnuté v starogréckych modeloch spravodlivosti alebo v dielach Johna Rawlsa, Dworkina či Cohena), kedy by výsledok aplikácie práva výslovne záležal iba na individuálnom zložení orgánu súdnej moci. Toto by nepochybne malo dopad na popretie ústavného princípu predvídateľnosti práva a k potlačeniu právnej istoty, ako hlavnej funkcie objektívneho práva.“

31. Zásadnou otázkou v prejednávanej veci bolo posúdenie, či striktné držanie sa citovaných zákonných ustanovení je vzhľadom na všetky objektívne a špecifické okolnosti daného prípadu súladné s ponímaním materiálneho právneho štátu a či takáto rigidná a výlučne formalistická aplikácia zák. č. 328/2002 Z. z. nie je absolútne nespravodlivá a či nie je v príkrom rozpore so základnými princípmi materiálneho právneho štátu, keďže povinnosťou súdu (v určitej miere aj správneho orgánu) nachádzať právo neznamena len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež formulovať, čo je zmyslom a účelom právnych predpisov. Súd teda musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musia v právnom štáte smerovať k spravodlivému výsledku.

32. Ako bolo vo vyššie citovanom texte rozsudku naznačené, výklad ustanovenia § 40 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. nielenže nevylučuje ale aj logicky viaže nárok na invalidný výsluhový dôchodok na obdobie po skončení služobného pomeru, kedy nejasnosti v degradácii zdravotného stavu colníka môžu vyústiť do stavu invalidity.

Potom zásadne zotrvávanie na výklade ustanovenia § 40 takým spôsobom, že iba colník má právo žiadať na preverenie svojho zdravotného stavu, či ešte je alebo už nie je spôsobilý vykonávať službu colníka, nie je spravodlivým riešením situácie colníka, u ktorého sa v dôsledku služobného úrazu a neistých procesov rekonvalescencie, resp. pomaly sa prejavujúcich dôsledkov choroby z povolania znižuje jeho schopnosť vykonávať primerané civilné zamestnanie na alebo pod hranicu 20%, t. j. dochádza k vzniku negatívneho zdravotného stavu.

33. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca bol uvoľnený zo služobného pomeru colníka rozhodnutím z 09.09.2011 podľa § 182 ods. 1 zákona č. 200/1998 Z. z. dňom 30. septembra 2011.

Avšak v uvedenej súvislosti nemôže Najvyšší súd ponechať bez povšimnutia lekársku správu a lekársky posudok o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia, obidve vyhotovené doc. MUDr. X., prednostom traumatologickej ambulancie, dňa 15.11.2011, ktoré signalizujú negatívny zdravotný stav žalobcu.

34. Ak by sa Najvyšší súd stotožnil s argumentáciou žalovaného, že vyhodnotenie dôsledkov oneskorene zisteného negatívneho zdravotného stavu osoby, ktorej služobný stav v nedávnom čase zanikol, už nespadá pod oprávnenie posudkových lekárov žalovaného, potom nie je možné relevantným spôsobom zistiť, či naznačený (viď lekárske podklady z traumatologickej ambulancie) negatívny stav je možné označiť za dôsledok služobného úrazu žalobcu.

Navyše skutkový stav predeterminuje výber konkrétnej právnej normy, a následný proces oboznamovania sa s obsahom uvedenej právnej normy pôsobí opačne na skutkový stav, t. j. zisťujú sa skutočnosti dovtedy opomenuté. Takýto výklad by nepochybne viedol k odmietnutiu spravodlivosti, čo je však spoločensky nežiaduci stav.

35. Na uvedenom základe si potom Najvyšší súd mohol osvojiť argumentáciu krajského súdu, že vec bola nesprávne právne posúdená.

Obdobne ani argumenty žalovaného v jeho stanovisku nevyhodnotil ako relevantné.

V.

36. Odvolací súd vzhľadom na námietky uplatnené žalovaným uvádza, že napadnuté rozhodnutie žalovaného nemá všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle predpisov sociálneho zákonodarstva (vrátane § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. ako aj § 79 a nasl. zák. č. 328/2002 Z. z.). Uvedené rozhodnutie správneho orgánu nevychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené.

Počas konania nebolo účastníkmi naznačené ani odvolací súd nedospel k záveru, že by sa vyskytli prekážky pre konanie z dôvodov neústavnosti alebo potreby výkladu komunitárneho práva aplikovaných právnych predpisov a súvisiacich právnych aktov orgánov Európskej únie, pre ktoré je potrebné konanie prerušiť.

37. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich vyššie uvedených rozhodnutiach (najmä už v citovanom rozsudku sp. zn. 1SŽso/80/2014), pri ktorých Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nich odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

38. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého úspešnému žalobcovi právo na náhradu trov tohto konania vzniklo. Nakoľko právny zástupca úspešného žalobcu si svoje právo v zákonnej 3-dňovej lehote neuplatnil (viď vyjadrenie žalobcu na č. I. 38 až 41) a zo spisu žiadne iné výdavky Najvyššiemu súdu nevyplynuli, nemohla mu byť priznaná žiadna náhrada.

39. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov spojených so vznikom alebo zánikom vzťahu sociálneho zabezpečenia alebo poistenia je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).